

Broj: 03-23.1-123-45/19
Sarajevo, 25.07.2019.god.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	30-07-2019		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3	50-18	1271	1/19

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-april/travanj 2019. godine, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila dokument pod nazivom Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-april/travanj 2019. godine.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – april/travanj 2019. godine**

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	5
<i>Maloprodaja</i>	6
<i>Građevinarstvo</i>	7
<i>Tržište rada</i>	8
2. Javne finansije.....	10
<i>Indirektni porezi</i>	10
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	13
<i>Cijene</i>	13
<i>Monetarni sektor</i>	14
<i>Bankarski sektor</i>	16
<i>Berze u BiH</i>	17
4. Vanjski sektor.....	19
<i>Vanjskotrgovinska razmjena</i>	19
5. Strane direktne investicije.....	23

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Povoljna ekonomska kretanja u vanjskom okruženju i jačanje domaće tražnje omogućili su nastavak trenda ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2018. godini. Tako se procjenjuje da je Bosni i Hercegovini prema trenutno raspoloživim podacima¹ Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (u tekstu dalje BHAS) zabilježila ekonomski rast od 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, imajući u vidu činjenicu da eksterno okruženje kroz razmjenu roba i kapitala predstavlja glavnu strukturnu odrednicu gotovo svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovinu, nije teško zaključiti da će sve izvjesnije usporavanje ekonomske aktivnosti u okruženju predstavljati izazov i za Bosnu i Hercegovinu u 2019. godini. Naime, prema najnovijim projekcijama DG ECFIN-a (Directorate-General for Economic and Financial Affairs) iz maja 2019. godine projicirani rast BDP-a za EU 28 u 2019. godine revidiran je sa 1,9% na 1,4%, dok je projekcija ekonomskog rasta za Njemačku u 2019. godini i značajnije revidirana sa 1,8% na svega 0,5%.² Pored ovih projekcija, i trenutno raspoloživi kratkoročni indikatori također ukazuju na usporavanje ekonomske aktivnosti u EU usljed trgovinskih nesuglasica što se u velikoj mjeri negativno odrazilo na izvozno orijentiranu prerađivačku industriju, posebno je to slučaj sa auto-industrijom. Tako je ekonomski rast u zemljama EU28 u K1:2019. godine iznosio 1,5% što je za 1 p.p niže u odnosu na isti period prethodne godine. Usporavanje trenda ekonomskog rasta bilo je naročito evidentno u zemljama kao što su Njemčka i Italija gdje su registrirane stope ekonomskog rasta u ovom vremenskom periodu iznosile 0,7% odnosno -0,1% u odnosu na isti period prethodne godine.³ Ekonomska kretanja u ovim zemljama imaju veliki značaj za Bosnu i Hercegovinu obzirom da ove zemlje predstavljaju veoma važno tržište za izvozne proizvode iz Bosne i Hercegovine i istovremeno važan izvor finansiranja investicionih ulaganja.

U vrijeme pripreme ovog izvještaja kvartalni podaci nacionalnih računa za K1 2019. godine u Bosni i Hercegovini nisu bili dostupni, što je u velikoj mjeri spriječilo precizniju i pouzdaniju analizu kretanja istih tokom posmatranog perioda. Međutim, činjenica je da će usporavanje ekonomskih kretanja u eksternom okruženju gotovo sigurno imati negativan utjecaj na privredna kretanja. Ovo se ponajviše odnosi na izvozno orijentisane grane industrijske proizvodnje i izvoz roba koji imaju najviši stepen integracije sa vanjskim tržištima zemalja EU28. Tako je prema podacima za BHAS-a za prva 4 mjeseca 2019. godine registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,2% pri čemu vrijedi istaći da je pad registriran u okviru svih sektora: rudarstvo 3,2%, prerađivačka industrija 1,3% i sektor za proizvodnju električne energije preko 15%. S druge strane, slabljenje privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-april 2019. godine rezultiralo smanjenjem izvoza roba za 1,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Iako su ova smanjenja djelimično i posljedica visokih

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup“ tromjesečni podaci (K4:2018), 01.04.2019. godine

² DG ECFIN, European Economic Forecast, Spring 2019, May 2019.

³ Eurostat, Euroindicators, 93/2019, 06.06. 2019. godine.

osnovica iz prethodne, evidentno je da se negativni utjecaji izvana u vidu slabljenja izvozne tražnje polako naziru i u Bosni i Hercegovini kroz slabljenje proizvodnje u prerađivačkoj industriji i smanjenje izvoza roba. S druge strane, uvoz roba u Bosni i Hercegovini nastavio je trend rasta sa registriranom stopom od oko 5%, što je posljedica uvozne neelastičnosti uglavnom privatne potrošnje. Tako je vrlo vjerovatno da će domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i u 2019. godini predstavljati ključnu determinantu očekivanog ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Određeni, trenutno raspoloživi kratkoročni pokazatelji kako što su blagi rast zaposlenosti od oko 3%, rast kredita stanovništvu od preko 7%, povećanje uvoza roba široke potrošnje od oko 5% i prometa u maloprodaji od preko 7% na neki način ukazuju na porast domaće tražnje odnosno privatne potrošnje. Pored ovih pokazatelja, podaci iz domena javnih finansija kao što su povećanje ukupnih javnih prihoda od 5,8%, posebno indirektnih poreza od 8,4% i neto prihoda od PDV za 7,4% također ukazuju na nastavak trenda rasta privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini u 2019. godini.

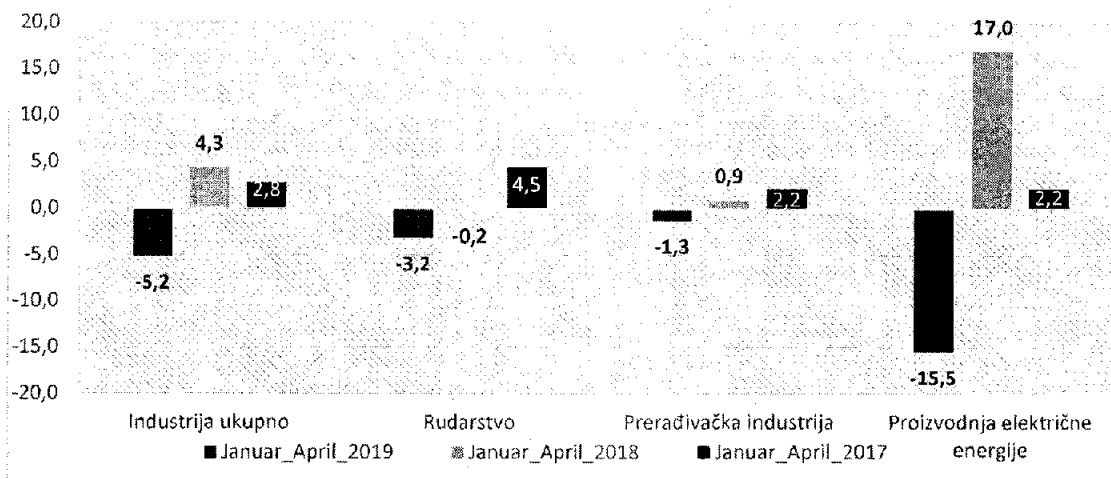
1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Nakon što je u prethodnoj godini u Bosni i Hercegovini zabilježen rast fizičkog obima industrijske proizvodnje, na osnovu trenutno raspoloživih podataka za period januar-april 2019. godine može se zaključiti da isti nije nastavljen. Naime, prema raspoloživim podacima BHAS-a za prva četiri mjeseca 2019. godine u Bosni i Hercegovini je registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je smanjenje u odnosu na isti mjesec prethodne godine bilo iznosilo čak 5,6%.⁴ Iako je ovo smanjenje djelimično posljedica prilično visoke osnovice iz prethodne godine, ipak je čini se ključni razlog bilo evidentno usporavanje ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima kao što Njemačka i Italija. Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih sektora. U periodu januar-april 2019. godine najznačajniji pad proizvodnje zabilježen je u okviru sektora za proizvodnju električne energije i iznosio je preko 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad proizvodnje električne energije ponajviše je posljedica značajnijeg smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok je proizvodnja u termoelektranama smanjena za oko 3%. Ovo slabljenje u proizvodnji električne energije na neki način se odrazilo i na sektor rudarstva u okviru kojeg je došlo do pada proizvodnje od 3,2% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije tokom posmatranog perioda došlo je do smanjenja od 1,3%. Ovaj pad proizvodnje u okviru bh. prerađivačke industrije uzrokovan je usporavanjem ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, odnosno slabljenjem izvozne tražnje. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljivo je da su u periodu januar-april 2019. najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su: nafti derivati i koks 61%, tekstil 40%, hemikalije i hemijski proizvodi i kožarski proizvodi od preko 10% respektivno, te drvoprerade(osim namještaja) od 7,5%. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prehambene industrije, proizvodnje namještaja, metalnih proizvoda, građevinskog materijala i drugih industrijskih grana nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije odnosno ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za period januar-april 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za april 2019. godine-prethodni podaci“, 27.05.2019. godine.

Grafikon 1: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2019. godine po sektorima

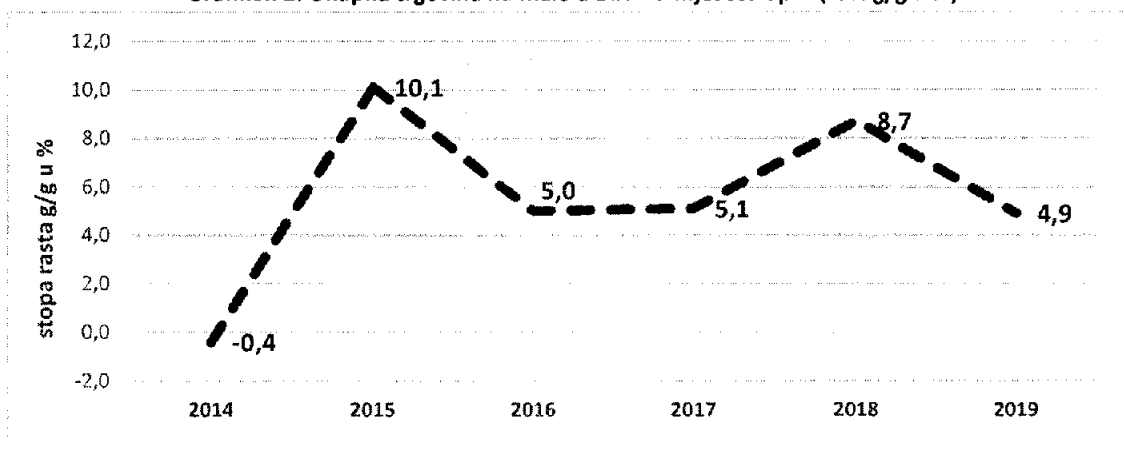
Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Maloprodaja

Prema podacima BHAS-a za mjesec april 2019. godine ukupna trgovina na malo je ostvarila realni rast prometa od 4,9%⁵. U trgovini motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima ostvaren je rast od 3,2%, dok je preostala trgovina na malo u s.p. u mjesecu aprilu 2019. godine porasla za 5,4%.

Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p.⁶ zabilježio je pad od 6,1% dok je u isto vrijeme promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u n.p.⁷ porastao za 12,8%. U trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. ostvaren je porast od 16,1%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. rast od 9,7%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. rast od 9,2%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. rast od 1,4%, te porast u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 11,3%. Kod trgovine opremom za domaćinstvo promet tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. je realno porastao za 7,6% u posmatranom periodu, dok je trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. ostvarila rast od 18,9%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u BiH – u mjesecu april (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

⁵ Izvor podataka: BHAS

⁶ specijalizirane prodavnice

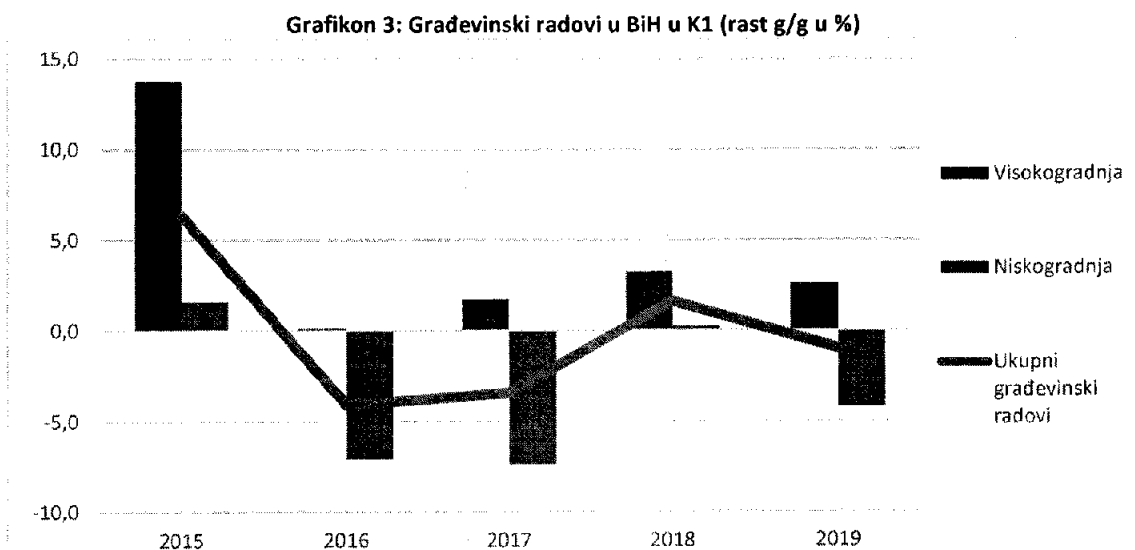
⁷ nespecijalizirane prodavnice

Rast prometa ostvaren je i u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 5,8%, te kod prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 16,8%. Jedina kategorija u okviru trgovine opremom za domaćinstvo koja je zabilježila pad od 3,8% u mjesecu aprilu 2019. godine bila je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p.

Građevinarstvo

Zvanični podaci BHAS-a za ukupne građevinske radove u Bosni i Hercegovini ukazuju na smanjenje radova od 1% u prvom kvartalu 2019. godine, u odnosu na isti period prethodne godine. U sektoru visokogradnje ostvarena je stopa rasta od 2,6% dok je nasuprot tome sektor niskogradnje sa smanjenjem od 4,2% bio taj koji je doprinio ukupnom padu građevinskih radova.

Broj izdatih odobrenja za građenje u prvom kvartalu 2019. godine u odnosu na prvi kvartal 2018. godine veći je za 3,9%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje je u oblasti visokogradnje (4%). U ovoj oblasti je povećan broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada (7,9%) dok je istovremeno smanjen broj izdatih dozvola za nestambene zgrade (4,2%). Odobrenja za građenje objekata niskogradnje su u prvom kvartalu 2019. godine zabilježila stopu rasta od 3,8%.

Izvor: BHAS

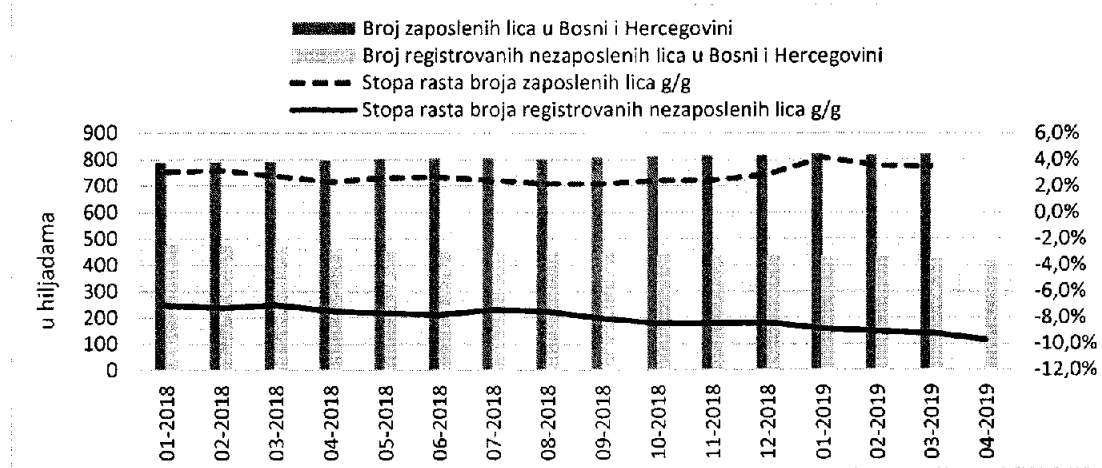
Tržište rada

U Bosni i Hercegovini u martu 2019. godine broj zaposlenih lica iznosio je 822,3⁸ hiljada i veći je za 3,5% u odnosu na mart 2018. godine. Podatak o broju zaposlenih lica za april nije objavljen u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na prvi kvartal 2019. godine. U periodu I-III 2019. godine prosječan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini iznosio je 821,7 hiljada i veći je za 3,7% u poređenju I-III 2019/I-III 2018. Najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala sa stopom rasta od 3,8% g/g i prerađivačke industrije sa stopom rasta od 2,1% g/g, što je značajano pošto navedene djelatnosti zapošljavaju oko 38% ukupno zaposlenih lica u BiH. Pored pomenutih oblasti značajan rast broja zaposlenih lica bio je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane sa stopom rasta od 8,4% g/g i obrazovanja sa stopom rasta od 5,3% g/g.

⁸ Privremeni podatak.

Prema podacima Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine stopa registrovane nezaposlenosti u martu 2019. godine iznosila je 34% i smanjena je za 0,4 p.p. u odnosu na prethodni mjesec.⁹ Anketna stopa nezaposlenosti za 2019. godinu nije objavljena u periodu izrade Informacije. Ukupan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u aprilu 2019. godine iznosio je 413,8 hiljada i manji je za 9,7% u odnosu na april 2018. godine. Najveći broj evidentirane nezaposlenosti čine lica sa trećim stepenom obrazovanja KV radnici 31,93%, te radnici sa SSS 28,04%. U aprilu je brisano ukupno 23.344 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 15.695 lica.¹⁰

Grafikon 4: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u martu 2019. godine iznosila je 907 KM i nominalno je veća za 4,4% u odnosu na mart 2018. godine. Podatak o prosječnoj neto plati za april nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na prvi kvartal 2019. godine. U prosjeku perioda I-III 2019. godine prosječna isplaćena neto plata je iznosila 905 KM i nominalno je uvećana za 4,9% u poređenju I-III 2019/I-III 2018, dok je realni rast bio nešto sporiji (3,9%) zbog inflacije. Najveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-III 2019. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1537 KM), a najmanja prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (565 KM). Istovremeno, najveće nominalne stope rasta prosječne neto plate bile su u djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (8,9% g/g) i trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (8,2% g/g).

Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u aprilu 2019. godine iznosila je 402¹¹ KM uz nominalno povećanje od 5,4% u odnosu na april 2018. godine. Tokom 2019. godine penzije u oba entiteta su uvećane što je uticalo na rast prosječne penzije u Bosni Hercegovini.¹² U skladu sa navedenim povećanjima penzija došlo je i do povećanja najnižih penzija. U Federaciji Bosne i Hercegovine najniža penzija iznosi 371,8 KM, a u Republici Srpskoj iznosi 191,9 KM. Ukupan broj penzionera u Bosni i

⁹ Stopa registrovane nezaposlenosti se odnosi na mart 2019. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za april 2019. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

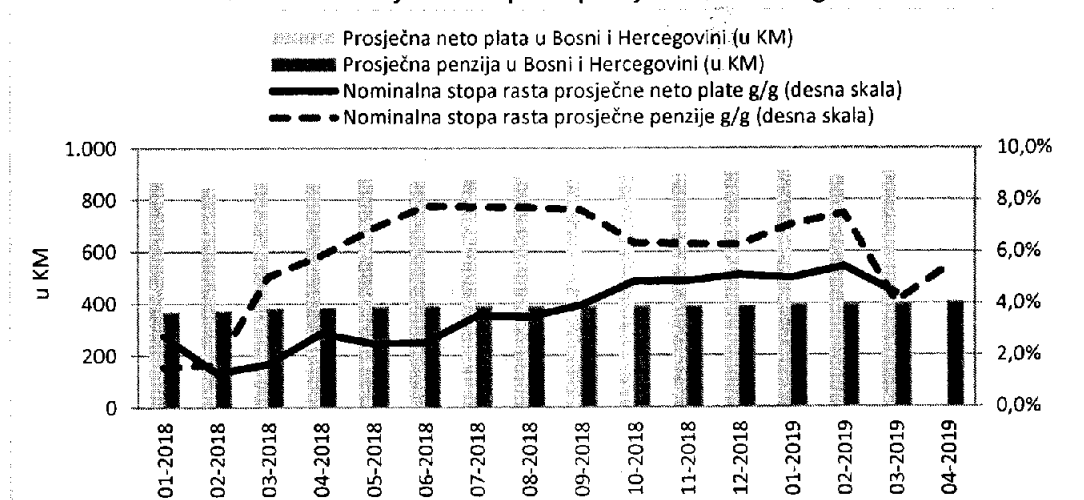
¹⁰ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Pregled stanja tržišta rada na dan 30. april 2019. godine.

¹¹ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹² Detaljnije o povećanju penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj u prvom kvartalu 2019. godine u Informaciji januar-mart 2019. godine. Pored navedenog povećanja penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine od aprila 2019. godine Upravni odbor Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje donio je Odluku o usklađivanju penzija u skladu s odredbama člana 79. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Tom Odlukom, sve penzije s izuzetkom najviših i penzija ostvarenih u 2019. godini, povećat će se za 3,5%. Izvor: Novosti, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Hercegovini u aprilu 2019. godine iznosio je 679,9¹³ hiljada i veći je za 1,5% u odnosu na april 2018. godine.

Grafikon 5: Prosječna neto plata i penzija u Bosni i Hercegovini

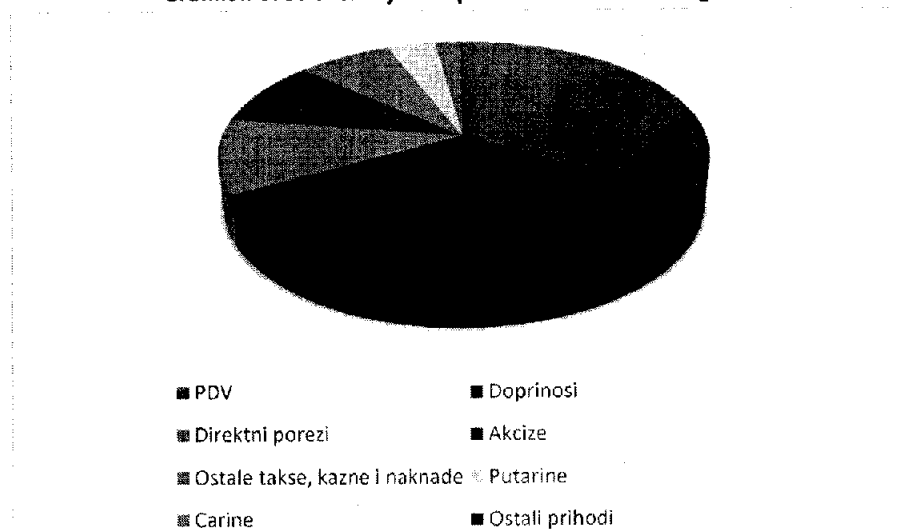

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

2. Javne finansije

U periodu januar - april 2019. godine, u Bosni i Hercegovini, ukupno je prikupljeno oko 5 milijardi KM javnih prihoda, što je za oko 5,8% više nego u istom periodu prethodne godine. Struktura pojedinačnih kategorija prihoda prikazana je na grafikonu ispod.

Grafikon 6: Struktura javnih prihoda u Bosni i Hercegovini

Izvor: Entitetske poreske uprave i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Najveće kategorije prihoda su prihodi od poreza na dodatu vrijednost (PDV-a) i prihodi od doprinosa koji učestvuju sa 33,5% u ukupnim приходima.

¹³ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta.

Indirektni porezi

Naplaćeni prihodi. Za prva četiri mjeseca tekuće godine, bruto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 2,5 milijarde KM, što je za 8,8% više nego u istom periodu prethodne godine. Tokom posmatranog perioda, i povrati sa jedinstvenog računa su ostvarili pozitivnu stopu rasta, što se odrazilo i na kretanje neto prihoda od indirektnih poreza. Isti su iznosili oko 2 milijarde KM i viši su za 8,4% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Sve kategorije neto prihoda od indirektnih poreza pozitivno su doprinijele rastu istih, i to: PDV (4,6 p.p.), putarine (1,5 p.p.), akcize (1,0 p.p.), neusklađeni prihodi (0,9 p.p.) i carine (0,5 p.p.).

Tabela 1: Naplata prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	struktura	jan-apr 2018	jan-apr 2019	feb 19	mar 19	apr 19
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	8,4	8,8	2,8	9,2	13,4
Povrati	18,9	9,8	10,2	12,3	6,6	20,0
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	<u>81,1</u>	<u>8,1</u>	<u>8,4</u>	<u>1,0</u>	<u>9,9</u>	<u>12,0</u>
PDV	49,6	6,7	7,4	-0,2	9,4	10,9
Carine	3,9	9,3	9,7	12,7	9,4	16,6
Akcize	18,5	1,6	4,2	-4,6	13,6	4,9
Putarine	7,7	51,8	16,8	4,9	13,4	5,7
Ostali prihodi	0,2	5,5	5,1	-3,2	17,8	11,0
Neusklađeni prihodi	1,1	-26,0	166,0	207,9	-	-

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine

Porez na dodatu vrijednost. Za prva četiri mjeseca 2019. godine, po osnovu PDV-a, ukupno je naplaćeno oko 1,7 milijardi KM bruto prihoda, odnosno oko 1,2 milijarde KM neto prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, bruto prihodi su rasli nešto bržom stopom (8,1% g/g) u odnosu na neto prihode (7,4% g/g). Razlog za to jeste rast povrata PDV-a od 10,2% g/g.

Akcize. U periodu januar - april 2019. godine, bruto prihodi od akciza su iznosili oko 464 miliona KM, što je za oko 4,3% više nego u istom periodu prethodne godine. Tokom istog perioda, neto prihodi od akciza su iznosili oko 460 miliona KM i viši su za 4,2% g/g. U strukturi prihoda od akciza dominiraju uvozne akcize sa oko 86%, koje su tokom posmatranog perioda rasle stopom od oko 12,7% g/g. U istom periodu, prihodi od akciza iz domaćeg prometa manji su za oko 28% g/g. Najveća kategorija akciznih proizvoda sa udjelom od oko 58% jesu duvan i duvanske prerađevine. Na kraju posmatranog perioda, prihodi od akciza na navedene proizvode su manji za 0,2% g/g. Na njihovo smanjenje uticalo je smanjenje prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine od oko 22% g/g). Sledeća kategorija po značaju (sa oko 34% udjela) jeste nafta i naftne prerađevine, a akcizni prihodi po osnovu ovih proizvoda su viši za 12,7% g/g. Prihodi po osnovu ostalih akciza su viši za 6,0% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Carine. Po osnovu carina, za prva četiri mjeseca tekuće godine, prikupljeno je oko 100 miliona KM bruto prihoda, odnosno oko 98 miliona KM neto prihoda.

Putarine. Prihodi od putarina usporavaju svoj rast u poređenju sa istim periodom prethodne godine, što je svakako efekat primjene zakona o akcizama iz prošle godine. Za prva četiri mjeseca ove godine, prihodi od putarina su oko 191 milion KM i viši su za 16,8% g/g.

Raspoređeni prihodi. Raspoloživi prihodi za raspodjelu u periodu januar - april 2019. godine su iznosili oko 2,5 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u BiH (0,25 KM) u iznosu od oko 117,4 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 471,2 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija BiH u iznosu od oko 245,1 milion KM, Uprava za indirektno oporezivanje, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 1,6 milijardi KM korisnicima. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,1 milijardu KM,

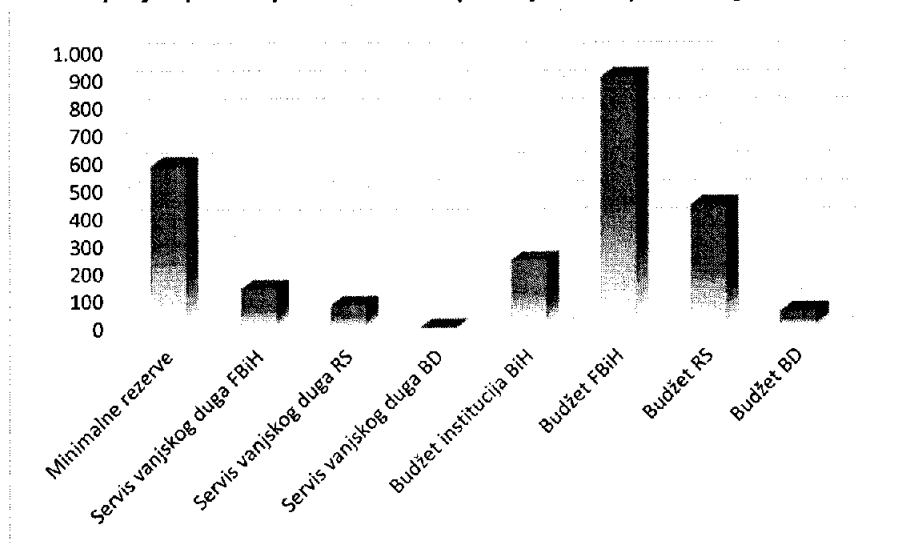
Republici Srpskoj oko 527,3 miliona KM i Brčko Distriktu oko 58,2 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UiO BiH za servis vanjskog duga su manja za 18,9%, dok su raspoređena sredstva korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 15,5%.

Tabela 2: Raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	struktura	jan-apr 2018	jan-apr 2019	feb 19	mar 19	apr 19
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	8,7	8,1	3,4	9,5	11,8
Minimalne rezerve	19,5	21,2	0,5	21,0	-8,7	-8,1
Budžeti	80,5	5,8	10,2	0,0	15,2	17,6
Servisiranje vanjskog duga	9,2	13,9	-18,9	-5,8	-9,5	-40,9
FBiH	5,7	13,4	-21,2	-5,6	-11,7	-41,3
RS	3,4	13,5	-16,3	-6,3	-9,0	-40,1
BD	0,1	141,0	52,5	64,6	50,1	-64,3
Raspodjeljeno nakon servisiranja	71,2	4,4	15,5	0,6	23,7	29,8
Institucije BiH	9,9	0,0	0,0	0,0	-4,5	4,8
FBiH	39,4	6,3	18,4	0,1	29,8	35,3
RS	19,6	3,5	20,2	2,4	35,4	35,9
BD	2,3	5,4	7,4	-2,9	9,2	16,7

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Grafikon 7: Raspodjela prihoda po korisnicima za period januar - april 2019. godine u milionima KM

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Za prva četiri mjeseca 2019. godine, entitetske poreske uprave su ukupno naplatile oko 2,5 milijarde prihoda iz svojih nadležnosti. Time su prihodi od direktnih poreza, doprinosa i drugih prihoda iz domena poreskih uprava ostvarili povećanje od skromnih 3,1% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Skroman rast prihoda rezultat je smanjenja prihoda od direktnih poreza kod obje poreske uprave.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-apr			RS jan-apr			BiH jan-apr		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	377,2	335,6	-11,0	204,1	196,2	-3,8	581,3	531,8	-8,5
Porez na dohodak	147,3	141,1	-4,2	83,3	67,5	-18,9	230,5	208,6	-9,5
Porez na dobit	164,9	154,7	-6,2	111,2	118,6	6,7	276,0	273,3	-1,0
Porezi građana	64,6	39,7	-38,6	9,6	10,1	4,7	74,2	49,8	-33,0
Ostali porezi	0,5	0,2	-57,4	0,0	0,0	0,0	0,5	0,2	-57,4
Takse, kazne i naknade	245,7	240,6	-2,1	138,5	137,3	-0,9	384,2	377,8	-1,7
Doprinosi	1.095,3	1.190,8	8,7	467,6	505,9	8,2	1.562,9	1.696,7	8,6
PIO	608,6	664,9	9,3	265,6	285,8	7,6	874,1	950,8	8,8
Zdravstvo	435,9	470,8	8,0	166,9	182,2	9,2	602,7	653,0	8,3
Nezaposleni	50,8	55,1	8,4	10,9	11,9	8,7	61,7	67,0	8,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	22,5	24,2	7,9	22,5	24,2	7,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,8	1,7	-4,4	1,8	1,7	-4,4
UKUPNO	1.718,1	1.767,0	2,8	810,2	839,3	3,6	2.528,4	2.606,4	3,1

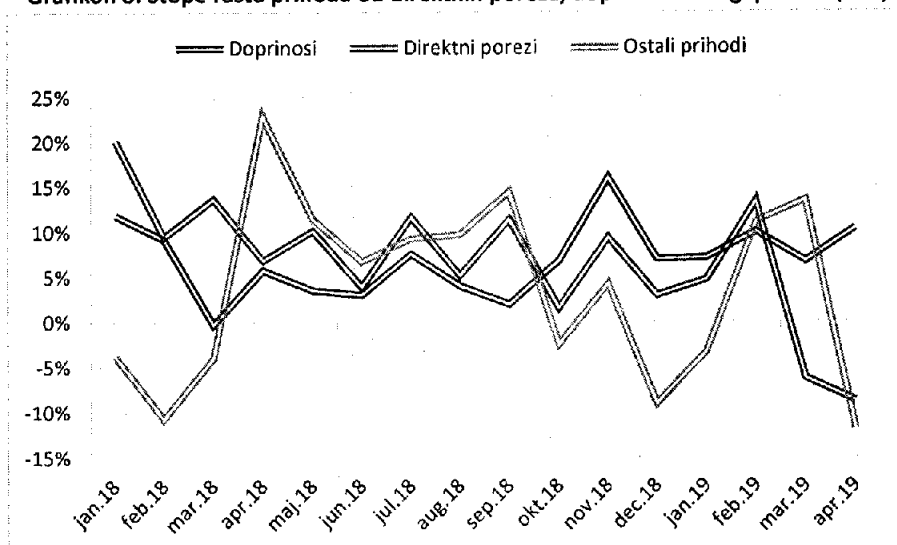
Izvor: entitetske poreske uprave

Doprinosi. Prihodi od doprinosa su i dalje najveća kategorija prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava. Po osnovu doprinosa u periodu januar - april tekuće godine naplaćeno je oko 1,7 milijardu KM prihoda, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 8,6%.

Direktni porezi. Po osnovu poreza za četiri mjeseca tekuće godine ukupno je naplaćeno oko 532 miliona KM prihoda, što je za 8,5% manje nego u istom periodu prethodne godine. Na njihovo smanjenje uticalo je (pored smanjenja u Republici Srpskoj) smanjenje prihoda od direktnih poreza u nadležnosti poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, koji tokom posmatranog perioda bilježe smanjenje od 11% g/g. A to je rezultat smanjenja istih tokom zadnja dva mjeseca posmatrane godine.

Ostali prihodi. I ova kategorija prihoda, iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava, a koju čine prihodi po osnovu raznih taksi, kazni i naknada je zabilježila smanjenje tokom posmatranog perioda. Ukupno naplaćenih prihoda po ovom osnovu je bilo oko 378 miliona KM što je za 1,7% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Grafikon 8: Stope rasta prihoda od direktnih poreza, doprinosa i drugi prihodi (u %)

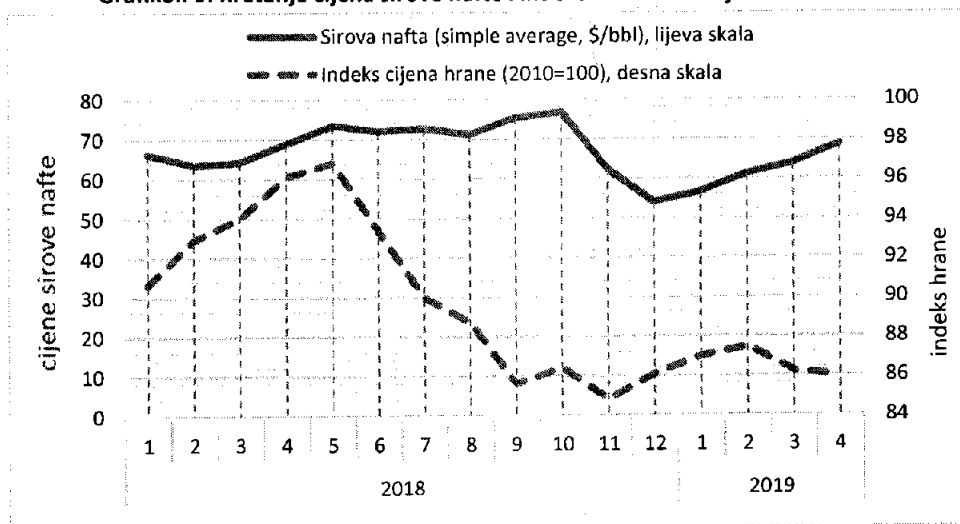
Izvor: entitetske poreske uprave

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Prema podacima Svjetske banke u aprilu 2019. godine cijena sirove nafte na svjetskom tržištu nastavila je postepeno rasti i u odnosu na prethodni mjesec bila je veća za 7,5% i iznosi 68,6 \$/barelu. Međutim, cijena nafte u aprilu bila je neznatno manja u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine (-0,3%). Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u aprilu 2019. godine bio je manji u poređenju sa prethodnim mjesecom, što se može vidjeti na grafikonu ispod, ali je takode bio manji i u poređenju sa aprilom 2018. godine (-10,5% g/g).

Grafikon 9: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

U Bosni i Hercegovini u aprilu 2019. godini zabilježen je rast cijena od 0,8% u poređenju sa aprilom 2018. godine. Ukupan rast cijena u periodu I-IV 2019/I-IV 2018 iznosio je 1%. Na osnovu predstavljenih podataka u tabeli ispod može se primjetiti da je najveći rast cijena u posmatranom periodu bio u odjeljcima alkoholnih pića i duvana, prevoza, stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata.

Rast cijena u odjeljku alkoholnih pića i duvana od 4,4% u periodu I-IV 2019/I-IV 2018 desio se zbog nastavka usklađivanja akcizne politike na cigarete i duvan u Bosni i Hercegovini sa zakonodavstvom Evropske unije. Od 1. januara 2019. godine prema Odluci¹⁴ o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje došlo je do povećanja cijena cigareta i duvana u Bosni i Hercegovini. Na međugodišnji rast cijena u odjeljku prevoza od 4% u periodu I-IV 2019/I-IV 2018 najviše je uticala cijena sirove nafte. U okviru posmatranog odjeljka primjetan je međugodišnji rast cijena usluga prevoza te goriva za lična prevozna sredstva. U odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u posmatranom periodu cijene su uvećane 2,9% najviše zbog rasta cijena tečnih i čvrstih goriva, kao i najamnina za stanovanje.

Kretanje cijena u svim odjeljcima u 2019. godini predstavljeno je u tabeli ispod. Inflacija u Bosni i Hercegovini djelimično je usporena nižim cijena u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija, ostalih dobara i usluga.

¹⁴ Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.

Tabela 4: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2019	II 2019	III 2019	IV 2019	I-IV 2019
	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2018	I-IV 2018
00 Ukupan indeks	101,5	100,9	100,7	100,8	101,0
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,8	101,3	100,9	101,1	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	105,1	105,0	103,7	103,9	104,4
03 Odjeća i obuća	89,0	89,6	89,4	89,5	89,4
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	103,4	102,6	102,6	102,9	102,9
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	99,8	99,6	99,9	99,7
06 Zdravstvo	102,3	102,3	102,2	101,9	102,2
07 Prevoz	108,4	102,6	102,7	102,6	104,0
08 Komunikacije	99,5	99,5	99,3	99,2	99,4
09 Rekreacija i kultura	101,3	101,2	101,0	101,2	101,2
10 Obrazovanje	100,6	100,6	100,6	100,7	100,6
11 Restorani i hoteli	100,7	100,5	100,7	100,7	100,7
12 Ostala dobra i usluge	99,1	99,0	99,1	99,0	99,0

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Monetarni sektor

U aprilu 2019. godine nastavljen je postepeni rast ukupne novčane mase (u daljem tekstu M2) koja je iznosila 24,7 mlrd. KM. U poređenju sa istim mjesecom 2018. godine M2 je uvećana za 9,2%. Transkacijski novac (u daljem tekstu M1) i kvazi novac (u daljem tekstu QM) u posmatranom periodu su uvećani, ali je veći doprinos rastu M2 dao M1.

Prenosivi depoziti u domaćoj valuti, kao komponenta M1 dali su doprinos rastu M2 3,6 p.p sa stopom rasta od 11,2% g/g, a gotovina izvan banaka je imala doprinos rastu M2 od 1,6 p.p. uz stopu rasta od 9,9% g/g. U okviru QM primjetan je rast ostalih depozita u stranoj valuti praćen smanjenjem ostalih depozita u domaćoj valuti. Međutim, navedene promjene su posljedica metodoloških izmjena statistike monetarnog i finansijskog sektora.¹⁵

Tabela 5: Novčana masa u aprilu 2019. godine i stope rasta IV 2019/IV 2018

Opis	Gotovina	Prenosivi	Transkacijski	Ostali	Prenosivi	Ostali	Kvazi	Ukupna novčana masa (M2)
	izvan banaka	depoziti u domaćoj valuti	novac (M1)	depoziti u domaćoj valuti	depoziti u stranoj valuti	depoziti u stranoj valuti	novac (QM)	
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	4.038,7	8.078,6	12.117,2	2.700,7	2.375,8	7.467,5	12.544,0	24.661,2
Stopa rasta g/g	9,9%	11,2%	10,8%	-34,2%	26,5%	31,6%	7,6%	9,2%

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

¹⁵ Centralna banka Bosne i Hercegovine je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna uporedivost podataka. Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019. godine, napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine.

U aprilu 2019. godine rezervni novac (u daljem tekstu M0) je iznosio 10,5 mlrd. KM i veći je za 8,2% u odnosu na april 2018. godine. Iako su sve komponente rezervnog novca uvećane u posmatranom poređenju (tabela ispod), najveći doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti 4,8 p.p. sa stopom rasta od 10,6% g/g, a potom depoziti banaka kod monetarnih vlasti 2,9 p.p. uz stopu rasta od 5,4% g/g. Iako su najveću stopu rasta u posmatranom poređenju imali prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti, njihov doprinos M0 bio je mnogo manji zbog malog udjela u M0 od 1,4%.

Tabela 6: Rezervni novac u aprilu 2019. godine i stope rasta IV 2019/IV 2018

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.875,2	5.447,3	149,4	10.471,9
Stopa rasta g/g	10,6%	5,4%	52,0%	8,2%

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine u aprilu 2019. godine iznosio je 5,5 mlrd. KM i veći je za 6,5% u odnosu na april 2018. godine. Prosječna stopa obavezne¹⁶ rezerve nije se mijenjala i iznosila je 10,0%, a implicitna¹⁷ stopa obavezne rezerve iznosila je 21,7%. Prosječne obavezne rezerve uvećane su za 10,6% g/g i iznose 2,5 mlrd. KM, a višak iznad obavezne rezerve je uvećan za 3,1% g/g i iznosi 3 mlrd. KM.

Tabela 7: Prosječne obavezne rezerve u aprilu 2019. godine i stope rasta IV 2019/IV 2018

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	25.230,3	2.523,0	5.477,0	2.954,0	10,0%	21,7%
Stopa rasta g/g	10,6%	10,6%	6,5%	3,1%	-	-

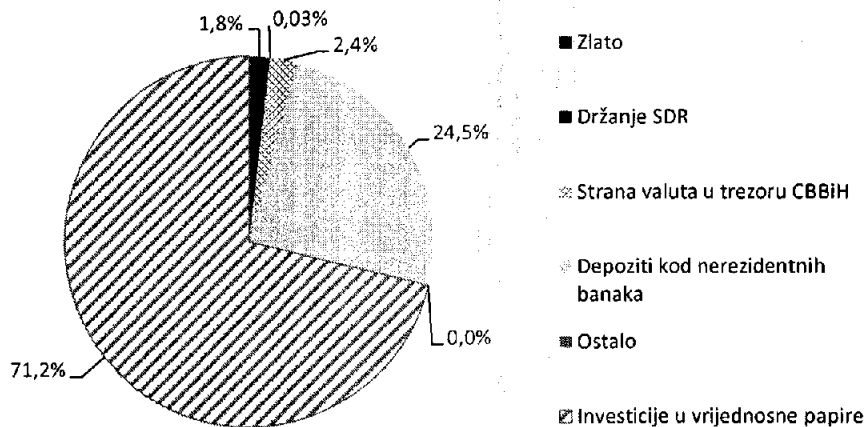
Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

Bruto devizne rezerve u aprilu 2019. godine su iznosile 11,8 mlrd. KM i veće su za 7,4% u odnosu na april 2018. godine. Najveći udio u bruto deviznim rezervama pripada investicijama u vrijednosne papire (71,2%) koje su u posmatranom periodu uvećane za 4,3% g/g, a potom slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (24,5%) sa stopom rasta od 16,7% g/g. Iako je strana valuta u trezoru Centralne banke Bosne i Hercegovine imala najveću stopu rasta (17,4% g/g) njen doprinos rastu bruto deviznih rezervio bio je manji zbog malog udjela od 2,4%.

¹⁶ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹⁷ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

Grafikon 10: Struktura bruto deviznih rezervi u aprilu 2019. godine

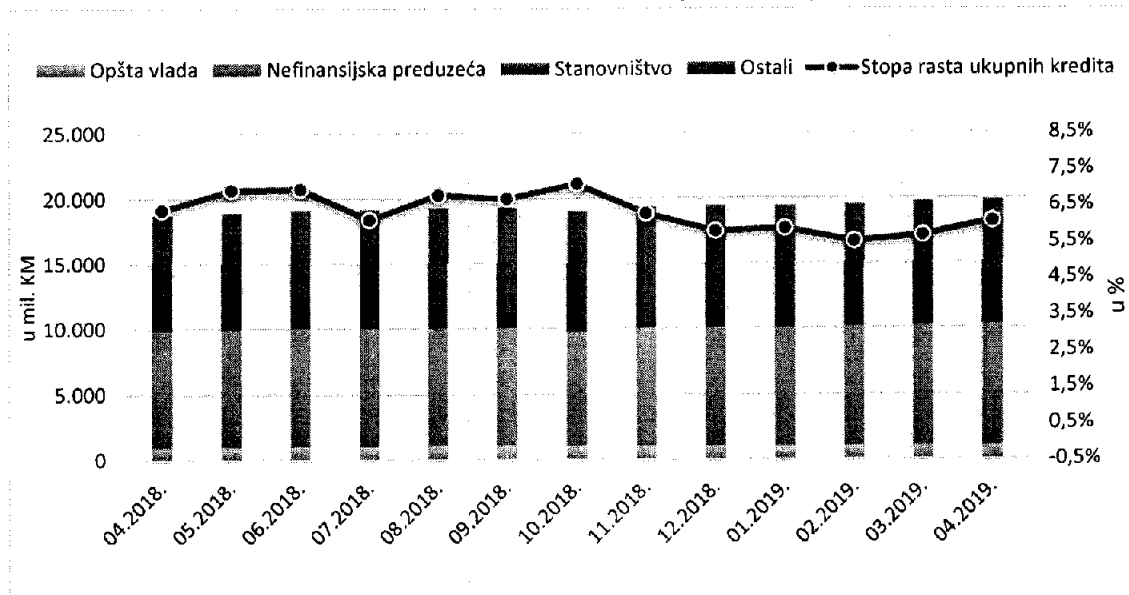

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

Bankarski sektor

Ukupni krediti su u mjesecu aprilu 2019. godine su dostigli 19,9 mlrd. KM uz stopu rasta od 6,1% g/g. U okviru ukupnih kredita najveće učešće od 47,6% su imali krediti stanovništvu koji su dostigli 9,5 mlrd. KM uz stopu rasta 7,4% g/g. Drugi po veličini sa učešćem od 46,5%, su bili krediti nefinansijskim preduzećima sa dostignutih 9,3 mlrd. KM, uz stopu rasta 4,2% g/g. Treći po veličini sa učešćem od 5,2% su bili krediti opštoj vladi sa 1 mlrd. KM uz stopu rasta 9,8% g/g.

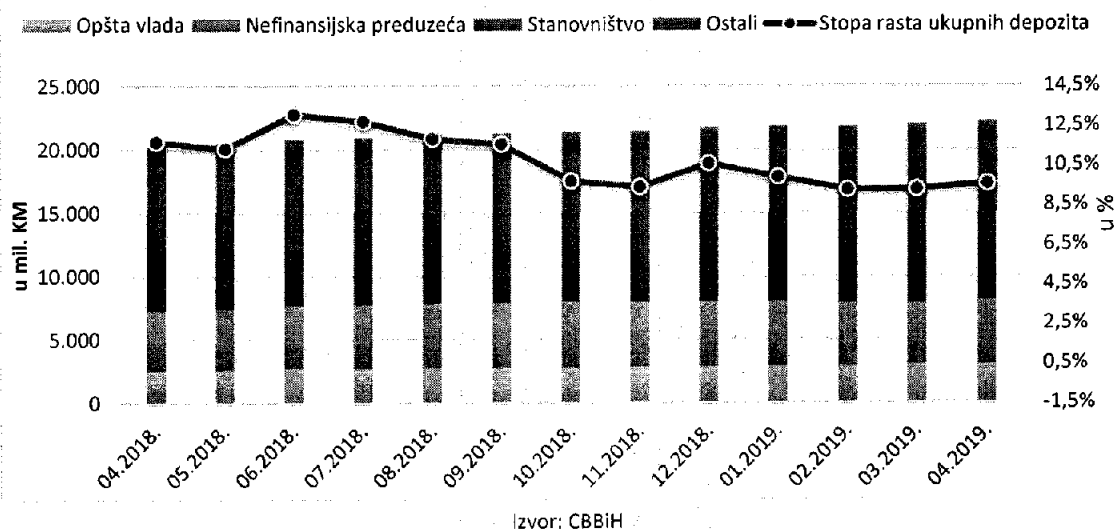
Grafikon 11: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti su u mjesecu aprilu 2019. godine su dostigli 22,3 mlrd. KM sa stopom rasta od 9,6% g/g. Najveće učešće od 56,5% su imali depoziti stanovništvu sa dostignutim iznosom od 12,6 mlrd. KM uz stopu rasta 8,9% g/g. Drugi po veličini sa učešćem od 22,7% su bili depoziti nefinansijskih preduzećima koji su dostigli 5,1 mlrd. KM uz stopu rasta 6,9% g/g. Treći po veličini uz učešće 13,6% g/g su bili depoziti opšte vlade sa iznosom od 3 mlrd. KM uz stopu rasta od 19,7% g/g.

Grafikon 12: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Berze u BiH

U mjesecu aprilu 2019. godine ukupan promet na Sarajevskoj (u daljem tekstu SASE) i Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je iznosio 73,9 mil. KM i veći je 3,5 puta od ukupnog prometa u istom periodu prošlog godini.

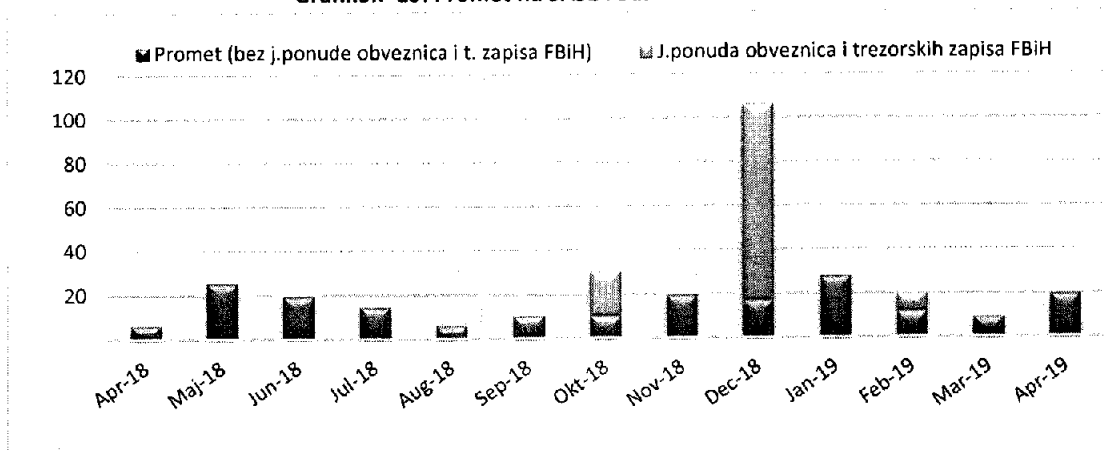
Tabela 8: Promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Apr-17	68.877.201	27.003.391	95.880.592
Apr-18	6.561.262	14.685.166	21.246.427
Apr-19	19.588.095	54.297.700	73.885.795

Izvor: SASE i BLSE

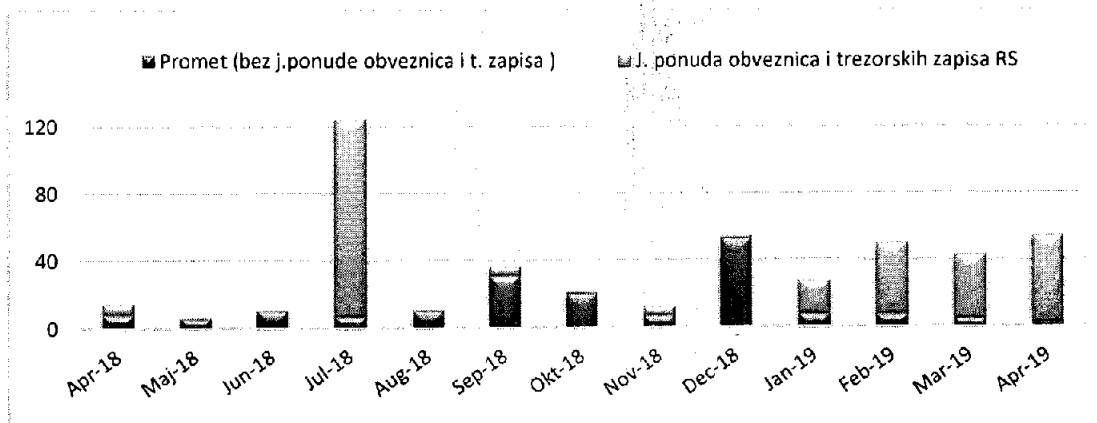
Promet na SASE je na kraju mjeseca aprila dostigao 19,6 mil. KM i time ostvario 27% učešća u ukupnom prometu na berzama u Bosni i Hercegovini. U aprilu nije bilo aukcija obveznica i trezorskih zapisa. Promet na SASE je tri puta veći u odnosu na promet u aprilu mjesecu prošle godine.

Grafikon 13: Promet na SASE i BLSE u milionima KM

Promet na BLSE je na kraju mjeseca aprila 2019. godine je iznosio 19,6 mil. KM i ostvario 73% ukupnog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini. Putem javne ponude prodani su Trezorski zapisi Republike Srpske u vrijednosti 20 mil. KM i obveznice Republika Srpska 4% 05/04/29 u vrijednosti od 31,9 mil. KM. Promet na BLSE u aprilu 2019. godine je bio 3,7 puta veći u odnosu na promet u aprilu prošle godine.

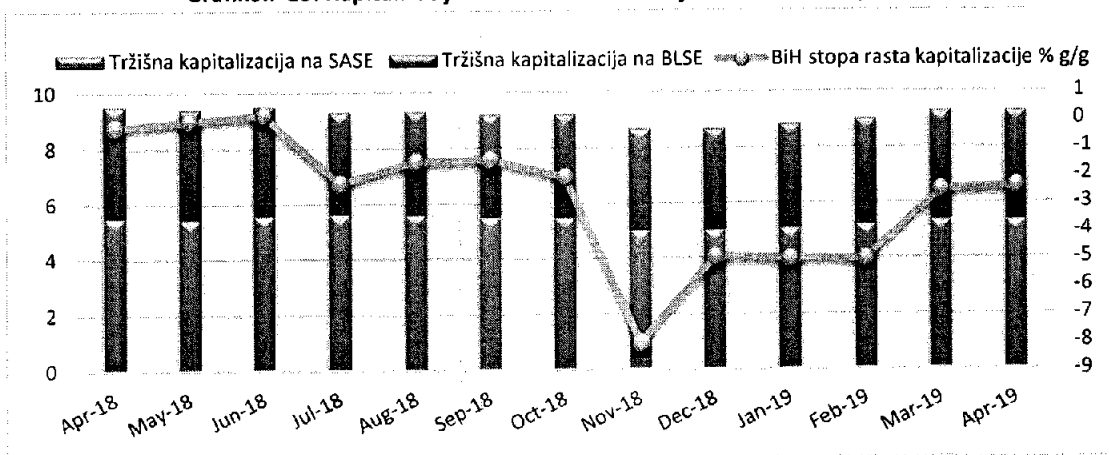
Grafikon 14: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupna kapitalizacija na SASE na kraju mjeseca aprila 2019. godine je iznosila 5,4 mlrd. KM i uz negativnu stopu rasta od 2,3% g/g ostvarila je učešće u ukupnoj kapitalizaciji 57,8%. Ukupna kapitalizacija na BLSE je dostigla 3,9 mlrd. KM, imala je negativnu stopu rasta od 2% g/g te je ostvarila učešće od 42,2% u ukupnoj kapitalizaciji na SASE i BLSE. Na kraju mjeseca aprila 2019. godine ukupna kapitalizacija je iznosila 9,3 mlrd. KM i imala je negativnu stopu rasta od 2,2% g/g.

Grafikon 15: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

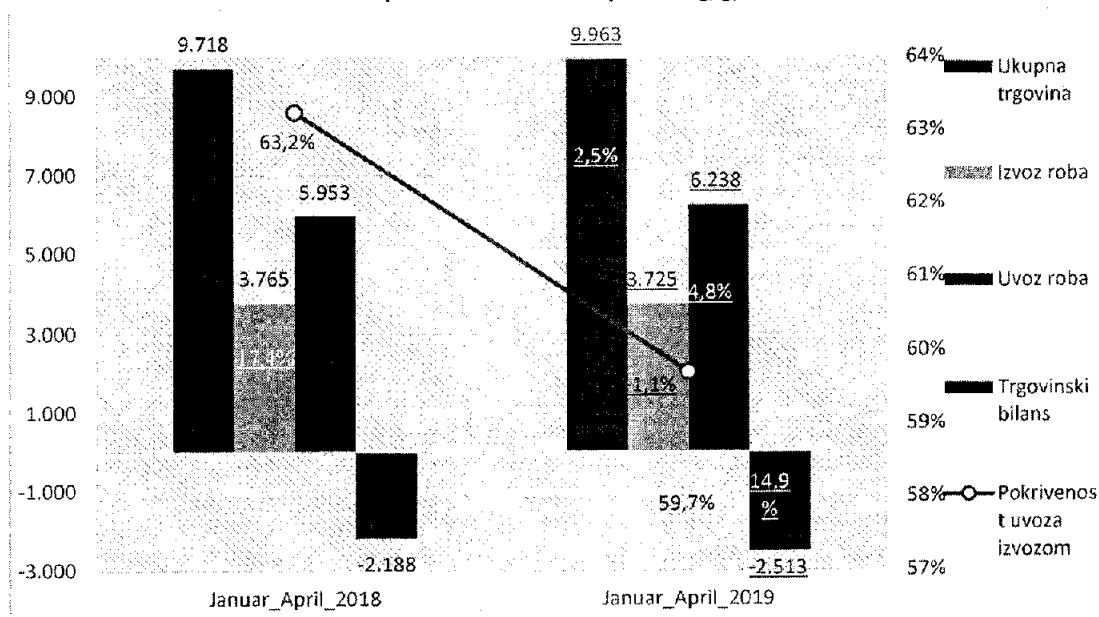
Vanjskotrgovinska robna razmjena

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da skoro 3/4 izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snadbijeva iz EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja uz nivo proizvodnje u okviru bh. proizvođačkog sektora skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa

svijetom. Iako je BiH u 2018. godini ostvarila solidan trgovinski rezultat, već u 4. kvartalu 2018. godine i tokom prvih 4 mjeseca 2019. godine primjetni su prvi znaci slabljenja izvozne tražnje što je rezultiralo usporavanjem stopa rasta izvoza i uvoza roba, te smanjenjem proizvodnje u okviru izvožno orijentirane prerađivačke industrije. Tokom prethodnih godina bilo je evidentno da se usporavanja ekonomskih kretanja u zemljama EU više odražavaju na kretanje izvoza roba u odnosu na uvoz roba što je slučaj i u 2019. godini. Naime, slabljenje privredne aktivnosti u zemljama EU rezultiralo padom izvoza roba iz Bosne i Hercegovine, dok je trend rasta uvoza usporen u odnosu na prošlogodišnji. Posljedica je ovo visoke izvozne koncentracije malog broja proizvoda na određena tržišta (EU i zemlje regiona), dok je uvoz roba prilično neelastičan jer se privatna potrošnja kao i dobar dio investicija snabdijeva kroz uvoz roba.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2019. godine u Bosni i Hercegovini je došlo do povećanja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom od svega 2,5%, smanjenja izvoza roba od -1,1% uz istovremeno povećanja uvoza roba i robnog deficita od 4,8% odnosno skoro 15%.¹⁸ Iako je bazni efekat¹⁹ iz prošle godine sigurno ima utjecaj na ovakva kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene, čini se ipak da je ključnu determinantu imalo eksterno okruženje, odnosno slabljenje izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima. Grafički prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-april 2019. godine sa nominalnim iznosima i stopa rasta prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 16. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-april 2019. godinu (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prema raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-april 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od skoro 3,7 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od 1,1% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou u aprilu 2019. godine došlo je do smanjenja robnog izvoza od 2,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ako se bh. robni izvoz u periodu januar-april 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza a samim tim i doprinosi padu istog registrirana u okviru izvoza namještaja 16,6% (1,6 p.p), nafte i naftnih derivata 73,2% (1,2 p.p), mesnih proizvoda 54,2% (1 p.p),

¹⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-april 2019. godine“, 20.05.2019. godine.

¹⁹ Prema podacima BHAS-a za period januar-april 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine rast izvoza roba je iznosio 10,6%, rast uvoza roba 8,3%.

papira i kartona 25% (0,4 p.p), koksa 9,7% (0,3 p.p) i proizvoda namjenske industrije 13,2% (0,2 p.p). S druge strane, povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne opreme 34,5% (0,7 p.p), metalnih konstrukcija 16,8% (0,5 p.p) i mliječnih proizvoda 38,1% (0,3 p.p), što uz doprinos izvoza ostalih proizvoda nije bilo dovoljno da se spriječili pad robnog izvoza tokom posmatranog perioda.

U periodu januar-april 2019. godine Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od skoro 2,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od 0,5% u odnosu na isti prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 573 miliona KM što predstavlja povećanje od 0,1% u odnosu na isti period prethodne godinu. Posmatrano pojedinačno po zemljama koje spadaju u glavne trgovinske partnere, povećanja izvoza roba zabilježena su prilikom izvoza u Srbiju 9,8% (0,9 p.p), Hrvatsku 7,1% (0,8 p.p), Austriju 9,9% (0,8 p.p) i Italiju 4,5% (0,5 p.p), dok je izvoz u Sloveniju stagnirao, a smanjen je za 2,2% (0,4 p.p) prilikom izvoza roba u Njemačku.

S druge strane, tokom prvih 4 mjeseca 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila uvoz roba u vrijednosti od 6,2 milijarde KM što predstavlja nominalno povećanje od 4,8% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je povećanje u aprilu u odnosu na isti mjesec prethodne godine bilo identično i iznosilo je 4,8%. Tako su struktura potrošnje u Bosni i Hercegovini i njena visoka uvozna ovisnost rezultirali višim stopa rasta uvoza u odnosu na izvozne. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinosi rastu istog su registrirana u okviru uvoza: naftnih derivata 33% (2,0 p.p), električne energije koja je udvostručena (1,2 p.p), motornih vozila 16,3% (0,9 p.p) i sirovog aluminijuma 17,9% (0,7 p.p). S druge strane, uvoz je smanjen u okviru kategorija sirova nafta, sirovo željezo i čelik, mašine za opće namjene, te koža i tekstil.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, tokom perioda januar-april 2019. godine uvoz roba iz zemalja EU iznosio je skoro 3,9 milijardi KM i uvećan je za 7,6%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 717 miliona KM što predstavlja povećanje od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u periodu januar-april 2019. godine došlo je do povećanja uvoza roba iz Hrvatske 15,5% (1,4 p.p), Kine 9% (0,6 p.p), Italije 4,9% (0,6 p.p), Njemačke 4,1% (0,5 p.p), Austrije 7,1% (0,3 p.p) i Srbije 2,3% (0,3 p.p), dok je uvoz roba iz Slovenije stagnirao a smanjen je prilikom uvoza iz Rusije za oko 40% (2,2 p.p).

Viša osnovica i stopa rasta uvoza roba u odnosu na izvozne rezultirali su značajnijim povećanjem robnog deficita u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je robni deficit u periodu januar-april 2019. godine iznosio preko 2,5 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od 325 miliona KM odnosno 15%. Posmatrano po zemljama, tokom posmatranog perioda vanjskotrgovinski robni deficit povećan je prilikom razmjene sa Kinom, Turskom, Italijom, Hrvatskom i Njemačkom, a smanjen u okviru razmjene sa Rusijom i Srbijom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu januar-april 2019. godine iznosila je 59,7% što predstavlja pogoršanje od 3,5 p.p u odnosu na isti period prethodne godine kada pokrivenost iznosila 63,2%. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za prvih 4 mjeseca 2019. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod

Tabela 9: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-april 2019. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor: i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokriivenost uvoza izvozom
	Jan_Apr_2018	Jan_Apr_2019	2018/2017 promjena %		Jan_Apr_2018	Jan_Apr_2019	2019/2018 promjena %		Jan_Apr_2018	Jan_Apr_2019	2019/2018 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO	3765	3725	-1,1	-1,1	5953	6238	4,8	4,8	-2188	-2513	14,9	14,9	59,7%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINISKOG PORIEKLA	54	46	-14,9	-0,2	155	171	10,6	0,28	-101	-125	24,2	1,12	26,8%
2 PROIZVODI BIJUNOG PORIEKLA	54	54	0,4	0,01	272	255	-6,4	-0,29	-219	-201	-8,0	-0,80	21,1%
3 MASTI I UJA ŽIVOTINISKOG PORIEKLA I PREHRAMBENE	33	43	29,9	0,27	62	66	6,6	0,07	-29	-23	-20,7	-0,27	65,8%
4 PRERAĐEVINE	100	90	-10,5	-0,28	462	480	4,0	0,31	-361	-390	8,0	1,32	18,7%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORIEKLA	431	380	-11,8	-1,35	821	939	14,3	1,98	-390	-559	43,2	7,71	40,5%
6 PROIZVODI HEMUSKE INDUSTRIJE I U SRODNIH	302	296	-2,0	-0,16	567	567	0,1	0,01	-265	-271	2,4	0,29	52,2%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	125	145	16,0	0,53	387	409	5,6	0,36	-262	-264	0,6	0,08	35,5%
8 KOŽA I KRZNO	69	52	-25,0	-0,46	155	126	-18,9	-0,49	-86	-74	-14,0	-0,55	41,3%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	232	234	0,8	0,05	93	110	18,5	0,29	-139	-124	-11,0	0,70	212,7%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	97	88	-9,0	-0,23	138	148	7,0	0,16	-42	-60	44,2	0,84	59,3%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	207	200	-3,4	-0,19	403	401	-0,4	-0,03	-196	-201	2,8	0,25	49,9%
12 ORUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SUČNI PROIZVODI	259	255	-1,4	-0,10	121	129	6,7	0,14	138	126	-8,5	0,53	197,7%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SUČNIH BISERI, PLEMENTI METALI I NJIHOVI PROIZVODI	26	37	41,2	0,29	109	119	8,8	0,36	-83	-82	-1,4	-0,05	31,1%
14 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	4	5	16,3	0,02	6	8	45,5	0,04	-1	-3	150,0	0,08	62,5%
15 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	698	724	3,7	0,69	696	722	3,7	0,44	2	2	5,3	0,00	100,3%
16 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DJELOVI I ŠATONI, MJERNI, MUŽIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	456	516	13,2	1,59	817	849	4,0	0,55	-361	-333	-7,6	-1,26	60,8%
17 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DJELOVI I PRIBOR	121	124	2,5	0,08	433	482	11,3	0,82	-312	-358	14,7	2,10	25,7%
18 RAZNI PROIZVODI	11	9	-19,6	-0,06	88	86	-1,9	-0,03	-77	-77	0,7	0,02	16,5%
19 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI	55	47	-14,5	-0,21	3	5	85,2	0,04	52	42	-19,7	0,47	940,0%
20 NERAZVRSTANO	428	373	-12,9	-1,46	150	159	6,3	0,16	278	214	-23,1	2,94	234,6%
21	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	1000,0%
98	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

U periodu izrade Informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim investicijama za prvi kvartal 2019. godine.

Prema dostupnim podacima u platnom bilansu²⁰ koje je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) ukupna strana ulaganja u 2018. godini su iznosila 799,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za svega 1,1% g/g. Ukupne reinvestirane zarade u 2018. godini su iznosile 392,2 mil. KM uz učešće od 49% u neto finansijskoj pasivi²¹. U posljednjem, četvrtom kvartalu 2018. godine strane direktne investicije su iznosile 131,2 mil. KM i manja su za 6,9% u odnosu na isti period prošle godine.

²⁰ CBBiH, BOP6_za_korisnike_Q4_2018.

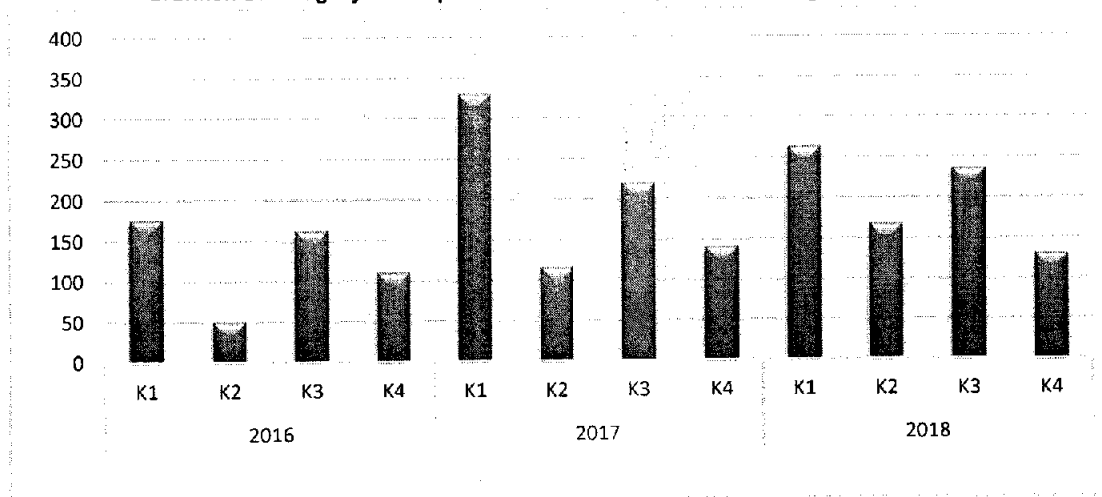
²¹ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.

Tabela 10: SDU po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2015	158,9	253,9	146,4	116,2	675,4
2016	176,6	50,7	162,7	110,9	500,9
2017	330,7	117,0	220,0	140,9	808,6
2018	264,0	168,3	236,2	131,2	799,8

Izvor: CBBiH

Grafikon 17: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2016, 2017. i 2018. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Dana 08.03.2019. godine kreditna agencija Standard & Poor's je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ te unaprijedila izgleda sa „stabilni“ na „pozitivne“. Agencija Moody's Investors Service je 16.02.2018. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.